

JĘZYK POLSKI klasa 3 LO (4-letniego)

Treści nauczania z podstawy programowej

Poziom rozszerzony:

Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1. odczytuje tekst w jego warstwie semantycznej i semiotycznej;
2. rozumie pojęcie tradycji literackiej i kulturowej, rozpoznaje elementy tradycji w utworach, rozumie ich rolę w budowaniu wartości uniwersalnych;
3. rozpoznaje w utworach cechy prądów literackich i artystycznych oraz odczytuje ich funkcje;
4. rozróżnia grupę literacką i pokolenie literackie; rozpoznaje założenia programowe w utworach literackich różnych epok;
5. rozpoznaje mitologizację i demitologizację w utworach literackich, rozumie ich uniwersalny charakter oraz rolę w interpretacji;
6. rozpoznaje w utworach literackich konwencje: baśniową, oniryczną, turpistyczną, nadrealistyczną, postmodernistyczną;
7. określa przemiany konwencji i ich przenikanie się w utworach literackich; rozpoznaje odmiany synkretyzmu (rodzajowego, gatunkowego) oraz interpretuje jego znaczenie;
8. rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego: aliterację, paronomazję, kontaminację, metonimię, synekdochę, synestezję, odmiany inwersji, gradację; określa ich funkcje;
9. rozumie pojęcie archetypu, rozpoznaje archetypy w utworach literackich oraz określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych;
10. rozumie pojęcie parafrazy, parodii i trawestacji, wskazuje ich wzorce tekstowe; wykorzystuje te pojęcia w interpretacji utworu literackiego;
11. porównuje różnorodne propozycje odczytania tego samego utworu literackiego;

Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1. analizuje strukturę eseju: odczytuje zawarte w nim sensy, sposób prowadzenia wywodu, charakterystyczne cechy stylu;
2. wykorzystuje teksty naukowe w interpretacji dzieła sztuki;
3. porównuje teksty kultury, uwzględniając różnorodne konteksty;
4. rozpoznaje i charakteryzuje główne style w architekturze i sztuce;
5. odczytuje poglądy filozoficzne zawarte w różnorodnych dziełach;

Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto rozumie proces kształtowania się systemu gramatycznego i potrafi wskazać jego elementy we fleksji, fonetyce i składni.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1. rozumie i wyjaśnia różnicę między etymologicznym a realnym znaczeniem wyrazu;
2. rozpoznaje prozodyczne elementy stylu: akcent, intonacja, dynamika, rytmizacja i określa ich funkcje w tekście;
3. rozumie pojęcie socjolektu; rozpoznaje i określa jego funkcje komunikacyjne;
4. rozumie, co to jest tabu językowe; rozpoznaje jego obecność w wypowiedziach;
5. określa właściwości języka jako nośnika i przekaźnika treści kulturowych;
6. rozpoznaje i charakteryzuje styl indywidualny (dzieła literackiego, autora) oraz styl typowy (gatunku literackiego, prądu literackiego, epoki) i wykorzystuje tę wiedzę w interpretacji utworu literackiego;
7. określa rolę języka jako narzędzia wartościowania w tekstach literackich;
8. określa cechy stylu wypowiedzi internetowych oraz wartościuje wypowiedzi tworzone przez internautów.
- 9.

Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1. określa intencję wypowiedzi jako aktu o dwóch znaczeniach: dosłownym i implikowanym
2. określa funkcje języka: poznawczą (kategoryzowanie świata), komunikacyjną (dostosowanie języka do sytuacji komunikacyjnej) oraz społeczną (budowanie wspólnoty regionalnej, środowiskowej, narodowej);
3. określa rolę języka w budowaniu obrazu świata.

Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto stosuje podstawowe zasady pisowni polskiej (fonetyczną, morfologiczną, historyczną i konwencjonalną) w zachowaniu poprawności zapisu wypowiedzi.

Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1. odróżnia elementy stałe i fakultatywne przemówień;
2. stosuje różne typy dowodzenia w wypowiedzi (indukcyjne, dedukcyjne, sylogizmy);
3. rozpoznaje wywód o charakterze demagogicznym oraz metodę pytań podchwytliwych i sugerujących;
4. rozumie pojęcie rubaszości i sarkazmu, wskazuje ich funkcje w tekście oraz przedstawia propozycję odczytania;
5. rozróżnia ironię w zależności od celu: satyrycznego, parodystycznego, przejawu drwiny i sarkazmu.

Mówienie i pisanie. Uczeń:

spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach: esej, interpretacja porównawcza, reportaż, felieton.

Samokształcenie.

spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1. sięga do literatury naukowej, aby pogłębiać swoją wiedzę przedmiotową;
2. włącza się w życie kulturalne szkoły, regionu.